LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP" GINČO NAGRINĖJIMO

2026-11-06 Nr. 429-482
Vilnius

Lietuvos bankas gavo prašymą išnagrinėti vartojimo ginčą, kurio šalys yra X. X. (toliau – pareiškėjas) ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group" (toliau – draudikas).

Sprendimo santrauka[1]

Ginčas kilo dėl draudiko sprendimo negrąžinti pareiškėjui nepanaudotos draudimo įmokos dalies pagrįstumo. Įvertinus šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, nustatyta, kad pagal kasko draudimo sutarties sąlygas iš už nepanaudotą draudimo apsaugos laikotarpį grąžintinos įmokos išskaičiuojamos pagal sutartį išmokėtos draudimo išmokos. Kadangi išmokėtų draudimo išmokų suma viršijo galimai grąžintiną įmokos dalį, pareiškėjui grąžintina suma nesusidarė. Atsižvelgiant į tai, draudiko sprendimas laikytinas pagrįstu, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

N u s t a t y t a:

Esminės faktinės kilusio ginčo aplinkybės

Draudikas ir pareiškėjas sudarė Automobilių savanoriško draudimo sutartį (draudimo liudijimas Nr. *(informacija neskelbtina)*), kuria draudiko parengtų Transporto priemonių savanoriškojo (KASKO) draudimo taisyklių[2] (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2025 m. spalio 22 d. iki 2026 m. spalio 21 d. buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su automobiliu *Peugeot 508* (valst. Nr. *(informacija neskelbtina)*) (toliau – Kasko sutartis).

2026 m. gegužės 22 d. pareiškėjas pateikė draudikui Prašymą nutraukti draudimo sutartį ir grąžinti nepanaudotą draudimo įmokos dalį – 150 Eur.

Pareiškėjo prašymo pagrindu draudikas nutraukė draudimo sutartį nuo 2026 m. gegužės 28 d. ir parengė Liudijimo nutraukimo aktą (toliau – Nutraukimo aktas). Jame nurodyta, kad bendra draudimo įmoka už visą draudimo laikotarpį buvo 293,59 Eur, faktiniam draudimo sutarties galiojimo laikotarpiui pagal dienų skaičių tekusi įmoka – 176,15 Eur, išmokėta išmokų už draudžiamuosius įvykius – 396,92 Eur, o pareiškėjui grąžintina suma – 0 Eur.

2026 m. birželio 3 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką dėl nepanaudotos draudimo įmokos grąžinimo, tačiau draudikas nurodė, kad pagal Taisykles likučio susigrąžinti pareiškėjas negali, nes sutarties galiojimo metu buvo įvykęs draudžiamasis įvykis, o išmokėtos draudimo išmokos išskaičiuojamos iš grąžintinos sumos. Pareiškėjas ne kartą išreiškė nesutikimą su draudiko sprendimu, kad automobilio pardavimo atveju iš grąžintinos įmokos turi būti išskaičiuojamos išmokėtos draudimo išmokos, tačiau draudikas sprendimo nekeitė ir laikėsi pozicijos, kad grąžintino likučio nėra.

Tarp šalių kilus ginčui dėl nepanaudotos įmokos grąžinimo, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti ginčą.

Ginčo reikalavimai

Įpareigoti draudiką grąžinti nepanaudotą draudimo įmoką pagal Taisyklių 16.6.3 papunktį, netaikant jokių išskaitų.

---

[1] Santraukoje pateikiamas tik trumpas nagrinėto vartojimo ginčo apibendrinimas. Norint suprasti ir (ar) įvertinti sprendime aptariamas aplinkybes, sprendimo dėl šio ginčo esmės pagrindus ir motyvus, būtina tinkamai susipažinti su viso sprendimo turiniu.

[2] 2024 m. kovo 5 d. redakcija, galioja nuo 2024 m. balandžio 4 d.

Ginčo šalių pateikti paaiškinimai

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu negrąžinti nepanaudotos draudimo įmokos dalies, draudimo sutartį nutraukus dėl automobilio pardavimo. Pareiškėjo teigimu, draudikas nepagrįstai remiasi Taisyklių 16.7 papunkčiu ir išmokėta draudimo išmoka, nors šis papunktis, pareiškėjo vertinimu, skirtas sutarties sąlygų pažeidimo atvejams, o jis jokių draudimo sutarties sąlygų nepažeidė. Pareiškėjas nurodo, kad šiuo atveju turėtų būti taikomas Taisyklių 16.6.3 papunktis, pagal kurį, nutraukus draudimo sutartį ir pardavus automobilį, jam priklauso proporcinga nepanaudotos draudimo įmokos dalis be išskaitų. Pareiškėjo nuomone, draudžiamasis įvykis ir už jį išmokėta draudimo išmoka nėra susiję su draudimo sutarties nutraukimu dėl automobilio pardavimo, todėl draudiko atsisakymas grąžinti įmokos dalį yra nepagrįstas.

Draudiko teigimu, grąžintina draudimo įmokos suma nesusidarė, nes pagal draudimo sutartį jau buvo išmokėtos draudimo išmokos. Draudikas nesutinka, kad turėtų būti taikomas Taisyklių 16.6.3 papunktis, nes automobilio pardavimas reiškia jo savininko pasikeitimą, o ne apdrausto turto išnykimą. Kadangi automobilis nebuvo sunaikintas, prarastas ar kitaip išnykęs, draudiko vertinimu, pareiškėjo situacija nepatenka į Taisyklių 16.6 papunktyje nustatytus draudimo įmokos grąžinimo atvejus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42^1 straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko priežiūrimo finansų rinkos dalyvio galimu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Teisinis vertinimas

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ***ar draudikas pagrįstai nusprendė, kad nėra pareiškėjui grąžintinos nepanaudotos draudimo įmokos.***

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta Kasko sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra nustatyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.[3] Draudimo rūšies taisyklėse taip pat įtvirtinamos kitos draudimo sutarčių sąlygos, įskaitant draudimo sutarties pakeitimo ir nutraukimo sąlygas, tarp jų ir draudimo sutarties nutraukimo ir šalių tarpusavio atsiskaitymo nutraukus sutartį tvarką (Lietuvos

[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015.

Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalies 10 ir 11 punktai). Bendrosios draudimo sutarčių nutraukimo taisyklės taip pat nustatytos savanorišką draudimą reglamentuojančiuose teisės aktuose (Civiliniame kodekse, Draudimo įstatyme ir kt.).

Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.1009 straipsnio 1 dalimi, draudimo sutartis gali būti nutraukta prieš joje nustatytą jos galiojimo terminą, jeigu po sutarties įsigaliojimo išnyko galimybės įvykti draudžiamajam įvykiui arba draudimo rizika išnyko dėl aplinkybių, nesusijusių su draudžiamuoju įvykiu (draudimo objektas žuvo dėl priežasčių, nesusijusių su draudžiamuoju įvykiu, ir kt.). Pagal to paties straipsnio 2 dalį, draudėjas turi teisę nutraukti draudimo sutartį bet kokiu atveju. Jeigu draudimo sutartis nutraukiama šio straipsnio 1 dalyje nustatytu atveju, draudikas turi teisę į dalį draudimo įmokos, kuri yra proporcinga draudimo sutarties galiojimo terminui, o jeigu draudimo sutartį prieš terminą nutraukia draudėjas, tai sumokėta draudikui draudimo įmoka negrąžinama, jeigu draudimo sutartis nenustato ko kita (Civilinio kodekso 6.1009 straipsnio 3 ir 4 dalys).

Draudimo įstatymo 100 straipsnis nurodyta, kad, nustatant draudiko atsiskaitymo su draudėju nutraukus draudimo sutartį sąlygas, privaloma atsižvelgti į draudimo sutarties šalies kaltę dėl draudimo sutarties sąlygų pažeidimo, draudiko administracines išlaidas, susijusias su draudimo sutarties sudarymu ir vykdymu, į draudimo įmokos dalis, sumokėtas už laikotarpį, už kurį draudimo apsauga suteikta nebuvo, nesumokėtas draudimo įmokos dalis už suteiktą draudimo apsaugą ir kitas reikšmingas aplinkybes.

Draudimo liudijime nėra nustatytų individualių sąlygų, reglamentuojančių draudimo sutarties nutraukimą ir šalių atsiskaitymą ją nutraukus. Šios sąlygos nustatytos Kasko sutarčiai taikomų Taisyklių 15 ir 16 skyriuose. Šalys nesutaria dėl to, kokia Taisyklių nuostata taikytina apskaičiuojant pareiškėjui grąžintiną draudimo įmokos dalį, t. y. ar Taisyklių 16.6.3 papunktis, kaip teigia pareiškėjas, ar kitos Taisyklių nuostatos, kuriomis remiasi draudikas.

Taisyklių 15.5.3 papunktyje nustatyta, kad draudimo sutartis pasibaigia ją nutraukus draudėjo iniciatyva: tokiu atveju ji laikoma nutraukta nuo draudiko gauto rašytinio prašymo dienos arba nuo prašyme nurodytos vėlesnės dienos. Taisyklių 15.5.5 papunktyje nustatyta, kad draudimo sutartis pasibaigia žuvus draudimo objektui, įskaitant atvejus, kai apdraustas objektas sunaikinamas ar pavagiamas, nepriklausomai nuo to, ar tai įvyksta dėl draudžiamojo įvykio, ar dėl įvykio, kuris draudžiamuoju nelaikomas. Taisyklių 15.5.6 papunktyje kaip savarankiškas draudimo sutarties pasibaigimo pagrindas nurodytas apdrausto turto savininko pasikeitimas, išskyrus atvejus, kai pagal finansinės nuomos, išperkamosios nuomos ar kitą panašaus pobūdžio sutartį apdrausto turto nuosavybės teisė pereina draudėjui.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas prašo vadovautis Taisyklių 16.6.3 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad nebelikus apdrausto turto ne dėl draudžiamojo įvykio grąžinama sumokėtos metinės draudimo įmokos dalis, proporcinga laikotarpiui iki draudimo apsaugos pabaigos. Sistemiškai vertinant šią nuostatą kartu su Taisyklių 15.5.5 ir 15.5.6 papunkčiais, darytina išvada, kad situacijomis, kai apdrausto turto nelieka, laikytini atvejai, kai draudimo objektas žūva, yra sunaikinamas, pavagiamas ar kitaip objektyviai nebeegzistuoja. Automobilio pardavimo atveju keičiasi jo savininkas, tačiau automobilis neišnyksta, todėl vien ši aplinkybė nesudaro pagrindo taikyti Taisyklių 16.6.3 papunktį.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, pardavęs automobilį, kreipėsi į draudiką su prašymu nutraukti draudimo sutartį, o draudikas šį prašymą įvykdė. Taigi, sutartis buvo nutraukta pareiškėjo iniciatyva Taisyklių 15.5.3 papunkčio pagrindu. Tokioms aplinkybėms taikytinas Taisyklių 16.7 papunktis, kuriame nustatyta, kad draudėjui nutraukus draudimo sutartį grąžinama įmoka už nepanaudotą draudimo apsaugos laikotarpį, išskaičius sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas bei pagal sutartį išmokėtas ir (ar) rezervuotas draudimo išmokas.

Pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad Taisyklių 16.7 papunktis taikomas tik draudėjui pažeidus draudimo sutarties sąlygas, nes šioje nuostatoje aiškiai nustatyti du savarankiški atvejai: 1) kai draudimo sutartį nutraukia draudėjas; 2) kai ją dėl esminių sutarties sąlygų pažeidimų nutraukia draudikas. Taigi, pareiškėjui nutraukus sutartį, Taisyklių 16.7 papunktis taikomas nepriklausomai nuo to, ar jis buvo pažeidęs draudimo sutarties sąlygas, ar ne.

Pažymėtina, kad teisės aktai nedraudžia draudikui ir draudėjui susitarti dėl to, kad, apskaičiuojant grąžintiną draudimo įmoką, kai apdraustas turtas yra parduodamas ir draudimo sutartis nutraukiama, gali būti atsižvelgiama į pagal draudimo sutartį išmokėtas draudimo išmokas. Draudiko pateikti duomenys patvirtina, kad visa draudimo įmoka sudarė 293,59 Eur, o už faktinį draudimo sutarties galiojimo laikotarpį apskaičiuota įmokos dalis – 176,15 Eur. Taigi, už nepanaudotą draudimo apsaugos laikotarpį galimai grąžintina įmokos dalis (netgi nevertinant

sutarties administravimo išlaidų) buvo mažesnė už pagal sutartį išmokėtų draudimo išmokų sumą – 396,92 Eur.

Atsižvelgiant į Taisyklių 16.7 papunktį, iš grąžintinos draudimo įmokos išskaičius pagal sutartį išmokėtas draudimo išmokas, pareiškėjui grąžintina suma nesusidarė, todėl draudiko sprendimas negrąžinti draudimo įmokos dalies laikytinas pagrįstu.

Išvada

Nustačius, kad draudikas pagrįstai apskaičiavo, jog nėra pareiškėjui grąžintinos nepanaudotos draudimo įmokos dalies, pareiškėjo reikalavimas atmetamas kaip nepagrįstas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (ar) teiginį[4].

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis

[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.